



Handläggare  
Susanna Eschricht  
Plan- och exploateringsenheten

Diarienummer 15KS/86

## Namn på nytt naturreservatet på Djurö

### Bakgrund

Värmdö kommun föreslår ett nytt naturreservat på Djurö på den kommunala skogsmarken norr om Björkås centrum och den gamla hamnen på Djurö, kallad Djurhamn. Hamnen var en historisk viktig örlogshamn från åtminstone mitten av 1400-talet till omkring 1700. Skogen innehåller höga naturvärden och också en intressant kulturhistoria då den ursprungliga hamnlagunen, sedan länge avsnörd från havet, är en del av skogen. Intill hamnlagunen fann man i samband med en arkeologisk undersökning ett svärd som är daterat till ca 1520. På platsen för den tidigare hamnen häckar en hägerkoloni.

Initiativet till att bilda ett naturreservat togs av Djurö byalag som benämnde skogen för Eriksbergsskogen och det var det namnet som kommunen använde i förslag till naturreservat som gick ut på samråd i mars 2016. Under samrådet kom det in en synpunkt på att naturreservatet borde benämnas Hamnskogen istället för Eriksbergsskogen. Synpunkten kom från Ulla Hallqvist vars släkt haft skogen och gården Hamnen i sin ägo i över 200 år. Enligt Ulla Hallqvist har skogen alltid kallats Hamnskogen. Namnet Eriksbergsskogen kommer av den bebyggelseägenheten Eriksberg som ligger i reservatets norra del vid stranden. Frågan om att byta namn till Hamnskogen togs även upp på det samråd som hölls på Djurö i maj.

### Förvaltningens bedömning

Djurhamn är intressant både ur ett lokalt och nationellt historiskt perspektiv då den skyddade hamnviken var en viktig örlogshamn från tiden under Kalmarunionen och till Vasakonungarnas tid. På platsen finns flera spår av en mångårig verksamhet i och omkring hamnen. Flest fynd har hittats i hamnviken, men även på land där det också finns spår av sjömärken och två begravningsplatser som finns med på en karta från 1630-talet. Det mest sensationella fyndet är dock svärdet, daterat till 1520-tal, och som hittades intill den ursprungliga hamnen, senare kallad hamnträsket och som nu ingår i reservatet. 1985 beslutade riksantikvarieämbetet att beteckna viken Djurhamn som fast fornlämning enligt kulturmiljölagen (1988:950).

Namnet Hamnskogen ger en tydligare koppling mellan naturreservatet och den intressanta historia som finns i och intill skogen. För frågan om Hamnskogen är ett mer historiskt förankrat namn än Eriksbergsskogen kan det konstateras att delar av skogen tillhört gården Hamnen. Bebyggelseägenheten Hamnen var platsen för den krog som flyttades hit från Kyrkudden, där den ursprungligen låg på samma plats som

prästgården, uppfördes 1834 på den gamla krogens källare. De delar av skogen som naturreservatet omfattar har delvis tillhört gården Hamnen. I beskrivningen av markens beskaffenhet i laga skifteskartan och i den hemmansklyvning som gjordes 1887 benämns markområdena i skogen dels Hamnen inklusive hamnträsket, dels Sandviksgärdet (gärdet väster om träsket) och dels Lövströms, även benämnd Lövströms täppa. Här låg Erik Lövströms torp. Troligen flyttade Erik Lövström sitt torp till dagens Eriksberg under 1800-talets senare hälft, därav namnet Eriksberg från dess ägare. Något längre norrut benämns skogen Lillskogen. Slutsatsen är att namnet Eriksberg funnits i en relativ kort tid i området, jämfört med Hamnen. Övriga benämningar i skogsområdet är idag inte lika kända.

Sammanfattningsvis skulle namnet Hamnskogens ge en tydligare koppling till den intressanta historiska plats som Djurhamn är samt att hamnskogen har en koppling till gården Hamnen som har en längre kontinuitet i området än Eriksberg. Namnet Eriksberg är även ett vanligt ortnamn i Sverige. Bara i Stockholms län finns 137 Eriksberg. Djurhamn och Hamnskogen är däremot unikt för just Djurö.